

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Випуск 10

*Матеріали ІХ Всеукраїнської
науково-практичної конференції
“Становлення та розвиток української державності:
актуальні проблеми державного та регіонального управління
на сучасному етапі розвитку суспільства”,
м. Київ, МАУП, 14 листопада 2013 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2014

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 1 від 29.01.14)*

Редакційна колегія:

А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук, проф.;
А. А. Ізнатченко (заступник голови), канд. техн. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
Ф. М. Медвідь, канд. філос. наук, проф.
О. В. Куроченко, д-р екон. наук, проф.;
А. С. Лисецький, д-р екон. наук, проф.;
І. П. Розпутенко, д-р наук держ. упр., проф.;
Г. П. Ситник, д-р наук держ. упр., проф.;
Ю. П. Сурмін, д-р соціальних наук, проф.;
В. В. Утвенко, канд. іст. наук, доц.;
Н. М. Чернуха, д-р пед. наук, проф;
М. В. Чечетов, д-р наук держ. упр., проф.;
Н. П. Ярош, д-р наук держ. упр.

Видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”

Становлення і розвиток української державності : [зб. наук. пр.] /
МАУП. — К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 10: Матеріали ІХ Всеукр. наук.-практ. конф. “Становлення та розвиток української державності: актуальні проблеми державного та регіонального управління на сучасному етапі розвитку суспільства”, м. Київ, 14 листоп. 2013 р. / редкол.: А. М. Подоляка (голова) [та ін.]. — 2014. — 414 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано статті учасників науково-практичної конференції, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — становленню України як держави. Розглядається формування державності в Україні у різні періоди історії та в різних аспектах.

Для науковців і державних службовців, політиків і політологів, викладачів і студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і суспільства.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

ЗМІСТ

Баєва О. В. Державне управління реформуванням первинної медико-санітарної допомоги в Україні	7	Иванова В. В., Кошелькова Л. О., Лукашова Т. С., Скабичевская Н. С. Экономический потенциал Украины	61
Корсак К. В., Корсак Ю. К. Про усунення загроз від глобальної міграції	16	Иванова В. В., Помазан Е. В. Оценка инвестиционной привлекательности регионов Украины	65
Калашнікова Л. Є., Лисак Х. Є., Рильцев Є. В. Інформаційна складова в процесі творення і розбудови держави	18	Корнієнко М. В. Місце ОВС в системі забезпечення економічної безпеки	69
Лисецький А. С. Дослідження розвитку аграрного ринку	23	Підпалій В. Л. Актуальні проблеми застосування Кримінального процесуального кодексу України	72
Чернявський А. Д., Середюк К. В. Втрати потенціалу транспортної галузі України: негативний досвід та перспективи виправлення ситуації	31	Погорєлова І. С. Актуальні проблеми місцевого самоврядування в Україні	78
Білоус А. О. Зовнішня політика як фактор розвитку системи міжнародної співпраці (історично-правові аспекти)	37	Радзімовська С. Ф. Державне управління — міжнародний досвід діяльності урядів різних країн	83
Благініна С. В. Щодо реалізації системного підходу до подальшого вдосконалення особистісного та професійного становлення студента в контексті нової концепції розвитку педагогічної освіти	44	Радзімовська С. Ф., Ткаченко Н. І. Соціальний захист населення — один із сегментів діяльності Печерської у місті Києві районної державної адміністрації	89
Боєва Т. І. Державотворчі цінності українців у світі вчення Г. Сковороди	46	Соколовська К. М. Відродження козацьких клейнодів та національної символіки в процесі розбудови української державності	98
Гайдукевич Г. А. К развиту ситуации в Украине и конституционному процессу в переходном обществе	49	Столярова Т. О. Теоретико-методологічні аспекти комп'ютерного моніторингу макропоказників соціально-економічних процесів в умовах інформаційного суспільства	106
Иванова В. В., Ерофеева К. В., Пономарева К. Ю. Основы государственной научно-технической политики	57		

ДЕРЖАВОТВОРЧІ ЦІННОСТІ УКРАЇНЦІВ У СВІТІ ВЧЕННЯ Г. СКОВОРОДИ

Становлення і розвиток української державності, вип. 10, с. 46–48

Уже 22 роки українська держава йде незалежними шляхами, формуючи демократичну правову державу, нові соціально-економічні відносини, розвиваючи свою культуру та мову. Такий комплексний характер державотворчих процесів має на меті реалізацію національної ідеї та втілення в ній національних інтересів усіх верств та національностей, які визнали Україну своєю Батьківщиною. З огляду на це, виняткового значення набуває звернення до творчої спадщини українських мислителів, конструктивне використання у зв'язку з цим вітчизняних теоретичних і практичних надбань. Серед українських філософів XVIII ст., які збагатили національну думку новими ідеями, гідне місце посідає Григорій Савич Сковорода.

Григорій Савич Сковорода (1722–1794) — видатний українець епохи Просвітництва, що характеризувався антикріпосницькою спрямованістю, вірою у всесилля освіти, намагання поліпшити добробут народу на основі дотримання природного права усіх людей на свободу й рівність. У своїх працях філософ критикує суспільно-політичний та соціальний устрій в українських землях того часу. Так, його твір “Сон” — разючий памфлет на тогочасне суспільство, в

якому “от царских чертогов” до “храмов божих” всюди “сребролюбие с кошельком таскается” [8, 207].

У байці “Бджола і шершень” він в алегоричній формі зобразив багатія шершня, який жив за рахунок робочих бджіл. Останніх він називав гербом мудрої трудящої людини [8, 271]. У сатиричній пісні “Всякому городу нрав и права”, яка була використана І. Котляревським у п'єсі “Наталка-полтавка” як пісня Возного, Г. Сковорода викриває поміщиків, купців, лихварів, засуджує кріпосне право й усю феодальну систему. На його думку, гонитва за наживою, зосередження багатств у небагатьох осіб, різкий соціальний поділ — це шлях до загибелі держави: “Из сего родника родятся измены, бунт... падения государств...” [8, 217]. Він проголошував сучасний йому державний устрій як порочний, що суперечить людській природі, засуджував свавілля, станові привілеї, беззаконня, віддавав перевагу законності.

Особливе місце у поглядах Г. Сковороди посідають ідеї про право і судочинство. Викриваючи формалізм в суді, він пише про нерівну правову охорону особи залежно від її класового становища, про феодальне право як право сильного: “Не тот прав, кто в существе прав, а кто ведь не прав

по истене, но казаться правым умеет, и один токмо вид правоты имеет... Ныне, когда нищ, тогда и... дурак” [9, 80].

Г. Сковорода засуджує царську владу, монархічний устрій. У 20-й пісні “Кто сердцем чист и душею” він висловив свої антимонархічні погляди: “О мире! Мир бессовестный! Надежда твоя в царях! Мниш, что сей брег беззаветный! Вихрь развеет сей прах...” В одному з листів він писав: “Я не високо шаную і не поважаю не тільки таких царів, яким був Ірод, але навіть і хороших царів” [9, 364]. Для нього “здоровий хлібороб щасливіший від хворого царя. Ні, навіть кращий і від здорового царя” [9, 236]. Вище над усе філософ ставив свободу, оспівуючи її у вірші “Про свободу”. Він визнавав свободу найвищим благом людства і “головною мірою” життя, писав, що проти свободи багатство — ніщо. Він змагався і за свободу людини (духовну і юридичну), і за свободу народу, оспівував Б. Хмельницького як героя визвольної війни 1648–1654 рр.: “Будь славен вовек, о муже изранне, Вольности отче, герою Богдане!” [9, 80].

З антикріпосницькими, антимонархічними, демократичними поглядами Г. Сковорода органічно пов’язаний його суспільно-політичний ідеал. Щастя народу він вбачав у такому устрої, який, на його думку, здатний втілити ідеал свободи, рівності, братерства, тобто — це устрій республіканський. У так званій гарній республіці немає місця тиранам, поміщикам, кріпосникам, священикам і монархам. Замість ворожнечі і розбрату, властивих експлуаторському суспільству, республікансько-де-

мократичний устрій забезпечує взаємну повагу, чесну працю людини відповідно до її здібностей.

Отже, вчення Г. Сковороди об’єктивно було спрямоване проти панівної ідеології, заперечувало експлуаторський державний лад й утверджувало республіканські погляди на суспільно-політичний устрій, працю, щастя людей. Він покладав усі надії на освіту, самопізнання і моральне самовдосконалення кожної людини. Йому були притаманні реформаторські сподівання на усунення старих порядків. “Пізнай себе”, з’ясуй свою “сродність” в усіх відношеннях і працею у згоді з суспільством і своєю совістю — так він розумів шляхи досягнення щастя.

Досвід філософсько-правової думки українського філософа Г. Сковороди виявляє провідну тенденцію процесу розвитку сучасної державності — поступове сприйняття українцями напрацьованих прогресивною політико-правовою думкою надбань, й особливо таких загальнолюдських цінностей, як демократичний республіканський устрій, право, права і свободи людини, гуманний і справедливий правопорядок. Формування української правової держави, враховуючи світові події, має забезпечити панування права, захист і гарантування основних прав і свобод людини і громадянина.

Література

1. *Ігнатуша І. М.* Політичне прогнозування як засіб забезпечення ефективності державного управління: Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня. — К., 2011. — 18 с.

2. *Медведчук В.* Сучасна українська національна ідея і питання державотворення / *С. Медведчук.* — К.: Україна, 1997. — 170 с.
3. *Медвідь Ф.* Українська національна ідея як детермінанта державотворчих процесів / *Ф. Медвідь* // Політичний менеджмент. — 2005. — № 1(10). — С. 35–43.
4. *Наливайко Д.* Козацька християнська республіка: (Запорізька Січ у західноєвропейських літературних пам'ятках) / *Д. Наливайко.* — К.: Дніпро, 1992. — 495 с.
5. *Попович М.* Григорій Сковорода: філософія свободи / *М. Попович.* — К.: Майстерня Білецьких, 2007. — 256 с.
6. *Сковорода Г. С.* — Твори: у 2 т. — К., 1961. — Т. 1.
7. *Сковорода Г. С.* — Твори: у 2 т. — К., 1961. — Т. 2.
8. *Сковорода Г. С.* Наркіс. Розмова про те: пізнай себе / *Г. Сковорода.* — Твори: у 2 т. — К., 2005. — Т. 1. — С. 151–188.
9. *Сковорода Г. С.* Розмова, названа алфавіт, або буквар миру / *Г. Сковорода.* — Твори: у 2 т. — К., 2005. — Т. 1. — С. 413–463.
10. *Сковорода Г. С.* Розмова п'яти подорожніх про істинне щастя в житті: [товариська розмова про душевний мир] / *Г. Сковорода.* — Твори: у 2 т. — К., 2005. — Т. 1. — С. 325–358.